

FREDNINGSVÆRDI ER

FUGLSANG

GULDBORGSUND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	04.11.2010
Besigtiget af:	Mia Kroer Ræbild
Journalnummer:	2010.7.82.07/376-0001
Kommune:	Guldborgsund Kommune
Adresse:	Nystedvej 73, 4891 Toreby Lolland
Betegnelse:	Fredning Fuglsang
Fredningsår:	1983, udv. 2006.
Omfang:	<i>Hovedbygningen (1868-69 af J.G. Zinn), broen med de to gadelygter, havebroen, pavillonen, herskabsstalden samt de tre mure med porte nord for hovedbygningen.</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Fuglsang ligger ud mod Guldborgsund og halvøen Skejtens sumpede strandenge. Hovedbygningen ligger på et rektangulært voldsted omgivet af brede voldgrave. Nord for hovedbygningen ligger avlsbygningerne, syd og vest for hovedbygningen ligger Fuglsangs 18 hektar store have.

Fuglsangs hovedbygning er en symmetrisk udformet, halvanden etages længebygning med to tværgående sidefløje. Bygningen er opført i historicistisk renæssancestil. Soklen består nederst af tilhuggede granitsten og øverst er den pudset. Facaderne udgøres af røde teglsten og dekorative detaljer i form af murbånd og indfatninger i lys cement. Murede karnapper med kobbertage og en loggia i cement pryder tillige facaderne. Øverst er facaderne afsluttet af kamtakke gavle. Taget er et teglhængt heltag, hvori der sidder kviste med spidse kobberhatte. I rygningen sidder høje, murede skorstene med sokkel og pudsede gesimser. Vinduerne er hvidmalede korspostvinduer. Den svære, ældre hoveddør i egetræ indrammes af en portal udsmykket med et våbenskjold øverst.

I det indre er Fuglsang opbygget med en centralt placeret vestibule med et tilstødende trapperum. I stueetagen er østfløjen indrettet med mindre stuer, hvorimod den centrale del af bygningen er indrettet med saloner en suite, herunder havesalen, hvorfra der er udgang til den overdækkede loggia. Hele vestfløjen er indrettet til musiksal. Førstesalen er indrettet med et billardrum over havesalen, og de to fløje er indrettet med værelser og nyere badeværelser. I kælderen er der foruden et nyere køkken indrettet en nyere, større spisesal. Kælderen rummer desuden en mængde mindre opbevaringsrum.

Broen med de to gadelygter er opført nord for hovedbygningen, og havebroen er opført syd for hovedbygningen, begge i

hovedbygningens nord-syd gående akse. De forbinder holmen med det omgivende land og er i niveau med terrænet. Den nordlige bro er udført i tilhuggede kampesten med et muret midterstykke med brobue i ubehandlede, gule mursten. Broen har til begge sider et spinkelt rækværk af gråmalet jern samt to ældre gadelygter med kobberhætter. Havebroen er udført i en jerngitterkonstruktion, belagt med træbrædder, som spænder mellem to trapezformede fremspring befæstet med granitkvadre. Havebroen har til begge sider et detaljerigt rækværk af gråmalet jern.

Pavillonen, som er et ottekantet lysthus, ligger i parken vest for hovedbygningen. Pavillonen er opført på en pudset sokkel, facaden er pudset og hvidmalet og øverst afsluttet af en gesims. Det spidse, løgkuplede tag er beklædt med tagspån og er øverst afsluttet af en stor kobberkugle. Vinduerne og den tofløjede fyldningsdør er blåmalede og sidder i hvert sit blændingsfelt. Vinduerne er tofags vinduer, og har lig døren buede overrammer udsmykket med halvcirkulære sprosser.

Indvendigt består pavillonen af ét stort rum, der har gråmalet bræddegulv, hvidmalede brystningspaneler, pudsede malede vægge og hvidmalet gesims i overgangen til det kassettebemalede, hvælvede loft, som afsluttes af en gesimsring. Væggene prydes af kopier af Thorvaldsen-relieffer.

Herskabsstalden ligger nord for hovedbygningen og danner den østlige afgrænsning i Fuglsangs ydre gårdsplads. Den solitære herskabsstald er en rektangulær bygning opført i gule sten med et halvvalmet, opskalket tag af røde vingetegl. Mod gårdsiden er en bred gavlkvist afsluttet med trekvartvalm og mod nord er et fremspringende midterparti. Bygningen er opført på en sokkel af tilhuggede granitsten. Bygningens hjørner er markeret og opført som murede stræbepiller. Der er murede indramninger over de rundbuede, rødmalede porte, døre og vinduer i træ. Facaden afsluttes øverst af en muret gesims, der også afslutter gavlen i det fremspringende midterparti. Langs gårdsiden ligger et let skrånende parti af brosten, der ender i en vandrede ligeledes af brosten.

Indvendigt rummer herskabsstalden det oprindelige staldinventar, hvor de fineste spiltove er i længen, mens de andre mere enkle spiltove er i det fremspringende midterparti. Gulvet er et mønsterlagt teglgulv, vægge og lofter er pudsede. Mod syd rummer bygningen en tidligere tjenestebolig med nyere overflader, og mod nord rummer den en vognport med støbt gulv, og pudsede vægge og lofter. Tagetagen er uudnyttet, der er oprindeligt bræddegulv og taget er understrøget.

De tre mure med porte er beliggende nord for holmen med hovedbygningen. De to krumme mure er en del af den nord-syd gående hovedakse og indrammer symmetrisk Fuglsangs ydre gårdsplads. De cirka 2 meter høje mure står på en granitsokkel og er ind mod pladsen opført i rød blank mur og på bagsiden i gul blank mur, øverst afsluttet af en støbt murkrone. Murene gennembrydes af smalle døråbninger. Mod nord ender murene i et portparti, der markerer anlæggets tværgående, øst-vestlige akse. Porten mod vest giver adgang til Lindeallé, som står i forbindelse med hovedvejen, og porten mod øst fører ind til staldområdet med herskabsstalden som point de vue for enden af akse. Portpartierne er udført i cement med en kvadret sokkel og derover høje plinte med cementvaser. Imellem plintene er et rækværk af smedejern. Portlågerne er nedtaget.

Den tredje mur indrammer parkens nordlige del ud mod den tværgående akse, kaldet Lindeallé. Den cirka 2,5 meter høje mur er inddelt i murpiller og står på en lav granitsokkel. Den er opført i gul blank mur, og er øverst dekoreret af tre smalle bånd af røde tegl. Murkronen er afdækket af skråtstillede, sortglaserede teglsten. Midt i muren er et portparti med to høje søjler i gule tegl, afsluttet af en dækplade i cement og to cementvaser. Portpartiet lukkes af tofløjede låger med hvidmalede trælistes.

— BYGNINGSHISTORIE

Fuglsangs bygningshistorie og baggrund går tilbage til 1400-tallet, men den eksisterende hovedbygning er opført i 1868-69 af J.G. Zinn og placeret på det voldsted, hvor Fuglsang har ligget siden midten af 1500-tallet. Herskabsstalden er opført i 1868.

Fuglsang blev i 1947 skænket af de daværende ejere, familien Neergaard, til Det Classenske Fideikommis, der drev hovedbygningen som refugium indtil 1995. I 1996 stiftedes Fuglsang Musikforening og i 1997 indgik Storstrøms Kammerensemble aftale med Fideikommiset om leje af bygningens østfløj. Den øvrige del udlejes til arrangementer.

Fuglsangs hovedbygning med tilhørende havebro mod syd, samt en havepavillon sydvest for og en herskabsstald nordøst for hovedbygningen blev bygningsfredet i 1983, mens voldstedet, herunder borgbanken og voldgraven samt de to broer blev fredet efter naturbeskyttelsesloven i 1969.

Nord for hovedbygningen blev der i 2008 opført et kunstmuseum som led i et planlagt "Kulturcenter Fuglsang".

— KILDER

Danske Slotte og Herregårde, Bind II, Alfred G. Hassings Forlag, 1943.

Herregårde i Danmark, Sjælland, Flemming Jerk, Gyldendal 1980.

Herregården, Bind 2 Anlæg, interiør og have, Redaktion John Erichsen og Mikkel Venborg Pedersen, Nationalmuseet 2005.

www.fuglsangherregaard.dk/default.asp?Action=Menu&Item=32

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi knytter sig til hovedbygningen og de omkringliggende bygninger; herskabsstalden og pavillonen samt broerne over voldgraven, de krumme mure og muren, der afgrænser parken mod nord. Tilsammen danner de et helstøbt herregårdsmiljø, som er orienteret omkring den store park. Dertil kommer de nord-syd og øst-vest gående akser, der definerer anlægget.

Dertil kommer at hovedbygningen i væsentlig grad dominerer sine omgivelser, idet bygningshøjden og placeringen på voldstedet hæver bygningen betragteligt over det omkringliggende, flade landskab.

Broerne og murene med portåbninger har stor værdi for anlægget, idet de indgår som væsentlige elementer i Fuglsangs hovedakser. Tillige afslutter de parken mod nord, samt samler og indrammer den ydre gårdsplads, tillige med herskabsstalden, der definerer gårdrummet mod øst.

Pavillonen ligger solitært og lidt afsides i parken vest for hovedbygningen, og er med til at give parken et kultiveret, romantisk udtryk.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Fuglsang hovedbygning fra 1868-69 er et karakteristisk eksempel på en historicistisk herregårdsbygning, hvor arkitekten J.G. Zinn har fundet inspiration i renæssancen. Fuglsang er således et godt eksempel på den arkitektur, der blev opført under den sidste opblomstring inden for dansk herregårdsbyggeri i anden halvdel af 1800-tallet. Karakteristisk for denne periode er brugen af tidligere tiders stilarter til rige udsmykninger. Dette ses i facadernes rige udsmykninger, karnapper, loggia, kviste og kamtakker.

I det indre er bygningens oprindelige rumforløb og planløsning bevaret i næsten intakt form. Desuden er en stor del af den oprindelige udsmykning og materialeholdning bevaret. Det gælder for vestibulen, trapperummet, spisesalen, havesalen, den røde salon, Agnetesalonen, musiksalen og billardrummet.

Tillige er placeringen af billardrummet på første sal af kulturhistorisk værdi, fordi det fortæller om tidligere tiders sociale opdeling og forskel i tillagte dyder imellem mænd og kvinder. Mændene fortrak til førstesalen og billardrummet, som var mændenes domæne, hvor de kunne ryge og spille, alt imens at kvinderne sad og broderede i salonerne.

Herskabsstalden indgår som et væsentligt led i det helstøbte og kulturhistoriske miljø som Fuglsang udgør. Dertil kommer at bygningens størrelse, udsmykning og funktion vidner om landbrugets og hestenes historiske betydning for herregården.

Parken med murene op mod Lindeallé og den ydre gårdsplads indgår som et væsentligt led i det helstøbte, kulturhistoriske miljø som Fuglsang udgør. Dertil kommer at pavillonen mod vest vidner om datidens romantiske havesyn som den store have var anlagt efter.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Fuglsang hovedbygningens arkitektoniske værdi knytter sig i det ydre til bygningens tre sammenføjede længer, der udgør et H i grundplan, og som i samspil med de røde facader og de mange tagflader giver hovedbygningen tyngde. Facadens mange udsmykninger; de vandrette cementbånd, frontoner, murankre, hjorteopsatser, gesimser, vinduesindfatninger og de brede gavlkamme giver bygningen en bevægende kontur og dynamik. På grund af de mange udsmykninger og dekorative enkeltheder samt de mange vinduesåbninger fremstår bygningen meget let og sprød.

I det indre repræsenterer Fuglsang historicismen med sine stemningsskabende interiører, hvor stilen veksler fra rum til rum, der er inspireret af såvel antikken som renæssance og barok. Vestibulen fremtræder som en forfinet fortsættelse af eksteriøret med en skulpturel udsmykning af hermer, der understøtter en rigt dekoreret gesims, hvortil inspirationen er hentet i renæssancens slotsarkitektur. I trapperummet dominerer den senere tids klassiske formsprog med relieffer af Thorvaldsen og frontonprydede dørindfatninger.

Den pragtfuldt udstyrede havesal giver mindelser om et italiensk palads. De varmt marmorerede vægge danner baggrund for seksten korintiske stålsøjler, som er grønmarmeret meget livagtigt.

Fløjdørene er prydet af træudskæringer og kronet af kunstfærdige, forgyldte støbejernsgitre, mens et kassetteloft i stuk med dybt relief afslutter helheden. Det mønsterlagte parketgulv bryder med den ellers sydlandske inspiration.

I den røde salon ved siden af havesalen præger nyrenæssancen interiøret. Gulvet er mønsterlagt parket. Væggene er prydet af joniske søjler i træ med kannelurer og udskåren renæssanceornamentik på skaftet og grinende masker på plinten samt imiteret gyldenlædertapet på væggene. I Agnetesalonen modsat den røde salon præger nybarokken interiøret. Gulvet er mønsterlagt parket. De dobbelte fløjdøre er indrammet af meget kraftige dørindfatninger. I loftet er et stort loftsmaleri, der gengiver folkevisen om Havmandens bortførelse af Agnete, omsluttet af en højt hvælvet, forgyldt gesims med andre folkevisemotiver.

Rummene en suite afsluttes af den store musiksæl i vestfløjen, der er holdt i hvidt og lysegrå med malede vinranker på væggene og kassetteloft. Gulvet er et mønsterlagt parketgulv, og de tofløjede døre er alle indrammet af malede dørstykker under en kraftig gesims.

Spisesalen mod nord har et klassicistisk interiør med mønsterlagt parketgulv, brystningspaneler, dobbelte fløjdøre, gerichter, greb og stuk, der alle har arkitektonisk værdi, tillige med den karakteristiske, hvide fajance ovn, der omkring 1860-70 afløste jernkakkelovnene.

Billardrummet på første sal, der er rigt udsmykket i pompejansk stil på vægge, lofter og døre samt med en frise vægmalerier af Joakim Skovgaard har også stor værdi for anlægget.

I det indre er Fuglsang præget af en gennemgående lys og storladet atmosfære, hvilket i høj grad skyldes de mange vinduer og den markante loftshøjde.

Pavillonens arkitektoniske værdier knytter sig i det ydre til det solitære lysthus med den ottekantede grundplan, det løgkuplede tag med tagspån og de ældre døre og vinduer med udsmykkede, buede overrammer samt til farveholdningen. I pavillonens indre knytter de arkitektoniske værdier sig til den oprindelige materialeholdning og de ældre bygningsdetaljer.

Herskabsstaldens arkitektoniske værdier knytter sig i det ydre til den solitære bygningskrop med de mange murstensdetaljer, den markante, ubrudte tagflade samt de oprindelige vinduer, døre, lemme og porte. I herskabsstaldens indre knytter de arkitektoniske værdier sig til den oprindelige og funktionelt betingede rumstruktur samt det oprindelige staldinventar.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I hovedbygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til bygningens historicistiske arkitektur med alle detaljer, herunder bygningens grundplan, facadens vandrette inddeling, kamtakkerne, loggiaen, karnapperne, indgangsportalen med våbenskjold og kvistene med spidse kobberhatte. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

I hovedbygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til stueetagens og førstesalens oprindelige ruminddeling samt de mange ældre og oprindelige bygningsdele, herunder gulve, døre, gerichter, paneler, søjler samt væg- og loftsudsmykninger. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

I broen med de to gadelygter og havebroen knytter de bærende fredningsværdier sig til deres aksiale placering samt den oprindelige materialeholdning.

I pavillonens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til bygningens form, det løgkuplede tag og de ældre vinduer og døre. Hertil kommer den oprindelige materialeholdning samt de ældre, indvendige bygningsdetaljer.

I herskabsstaldens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til bygningens form, facadens detaljerigdom, de ældre vinduer, døre, lemme og porte samt til den ubrudte tagflade. Hertil kommer den generelle materialeholdning. I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den oprindelige funktionsopdelte plan og det oprindelige staldinventar. Hertil kommer den oprindelige materialeholdning.

I de tre mure med portåbninger knytter de bærende fredningsværdier sig til deres stramme placering betinget af anlæggets aksiale opbygning. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet